

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 43122/09

Mutahir KARAKUŞ ve diğerleri / Türkiye

Başkan

Valeriu Griçco,

Hâkimler

Ivana Jelić,

Darian Pavli,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 19 Mart 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölümü), 24 Temmuz 2009 tarihli başvuru ile davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ve başvurular tarafından bu görüşlere verilen cevaplar dikkate alınarak yapılan müzakereler neticesinde aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuran tarafların listesi ekte yer almaktadır.
2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

Davanın Koşulları

3. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Davanın Başlangıcı

4. Başvuranların oğulları ve kardeşleri Sezai Karakuş, 28 Eylül 2004 tarihinde, yasa dışı silahlı terör örgütü PKK’ya üye olduğu hakkında şüphe duyulması nedeniyle açılan soruşturma kapsamında, terörle mücadelede sorumlu polisler tarafından yakalanıp gözaltına alınmıştır.

5. İlgili, 22 Kasım 2004 tarihinde, tutuklu bulunduğu esnada, hücrelerinde kendisini asarak intihar etmiştir.

2. İtibarın Zedelenmesi Nedeniyle Açılan Tazminat Davası

6. Günlük olarak yayımlanan *Sabah* gazetesinde, 30 Eylül 2004, 3 Ekim 2004 ve 23 Kasım 2004 tarihlerinde, “İstanbul’daki iki ayrı otele bomba koyanlar yakalandı”, "Eyleme gelmişti, canı âlem çekti", "Bombacının kaçamağı" ve "Tehdit alıyordu" başlıklı basın makaleleri yayımlanmıştır. Söz konusu makaleler, yasa dışı PKK örgütüne üye olmakla suçlanan başvuranların yakınlarının yakalanmasına ilişkin koşullar ve ilgilinin tutukluluk sırasında hayatını kaybetmesi ile ilgilidir. Bir otelin girişindeki güvenlik kameralarından elde edilen fotoğrafların da yer aldığı, söz konusu makalelerden biri, başvuranların yakınlarının yakalanmadan önce bir hayat kadını ile cinsel ilişkiye girdiğini belirtmektedir. Yayımlanan en son makalede, ilgilinin hayatını kaybetmeden önce PKK örgütü tarafından tehdit

edildiği, makamlardan korunmasını talep ettiği ve muhtemelen örgüt içi infaz sonucu hayatını kaybettiği ileri sürülmektedir.

7. Başvuranlar, 30 Eylül 2005 tarihinde, yayınevini sahibi ve gazetenin yazı işleri müdürü hakkında ve aynı zamanda ihtilaf konusu makalelerin yazarları hakkında tazminat davası açmışlardır. Başvuranlar, söz konusu makalelerde, yakınlarının hayat kadınlarıyla cinsel ilişkide bulunmak için PKK örgütünün parasını harcayan bir bomba koyucu olarak gösterildiğini ileri sürmektedirler. Başvuranlar söz konusu makalelerin kendi yakınlarının ve aynı zamanda ailelerinin itibarına zarar vermesinden dolayı şikâyet etmektedirler.

8. İstanbul Sulh Hukuk Mahkemesi (“Sulh Hukuk Mahkemesi”), 25 Mart 2008 tarihinde, başvuranların bütün taleplerini reddetmiştir. Sulh Hukuk Mahkemesi, başvuranın yakınlarının üzerinde patlayıcı madde bulunduğu ve bombalı terör saldırısı hazırlığında olduğu sırada terörle mücadeleden sorumlu polisler tarafından fiili olarak yakalanması nedeniyle ihtilaf konusu makalelerin içeriğinin yayımlandığı tarihteki görünür gerçekliğe uygun olduğu ve ihtilaf konusu makalelerde ilgilinin kişilik haklarına ihlal teşkil edecek hiçbir ifade bulunmadığı kanaatindedir.

9. Yargıtay, 4 Kasım 2008 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır ve 26 Ocak 2009 tarihinde, başvuranların karar düzeltme taleplerini reddetmiştir.

ŞİKÂYETLER

10. Başvuranlar, Sözleşme'nin 8 ve 13. maddesini ileri sürerek, ihtilaf konusu makaleler nedeniyle, kendilerinin ve yakınlarının itibarının korunması hakkının ihlal edildiğinden şikâyet etmektedirler. Başvuranlar, ileri sürdükleri iddiaların ulusal mahkemeler tarafından gerektiği gibi incelenmediğini ileri sürmektedirler.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

11. Başvuranlar, ihtilaf konusu makalelerin kendi yakınlarının ve ailelerinin itibarının ihlal edilmesinden şikâyet etmektedirler ve yerel mahkemelerin adli yönden uygun bir cevap vermediklerini ileri sürmektedirler. Başvuranlar, Sözleşme'nin 8 ve 13. maddelerini ileri sürmektedirler.

12. Mahkeme, bir şikâyetin, olgusal iddialar ve hukuki argümanlar olmak üzere iki unsur içerdiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, *jura novit curia* (hâkim hukuku kendiliğinden uygular) ilkesi uyarınca, Sözleşme ve Protokolleri gereğince başvuran tarafından ileri sürülen hukuki gerekçelerle sınırlı olmadığını ve bir şikâyeti, başvuran tarafından ileri sürülenler dışındaki Sözleşme maddeleri ya da hükümleri kapsamında inceleyerek, bu şikâyete konu edilen olaylara ilişkin yapılacak hukuki nitelendirme hususunda karar verebilmektedir (*Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], No. 37685/10 ve 22768/12, § 126, 20 Mart 2018). Somut olayda Mahkeme, başvuranların şikâyetlerinin yalnızca Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca incelenmesi gerektiği kanaatindedir.

13. Hükümet, iki kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir. İlk olarak, Hükümet, başvuranların mağdur sıfatını taşımadıklarını ileri sürmektedir. Hükümet bu bağlamda, hayatını kaybeden bir yakınının itibarının ihlal edilmesi konusunun kişiye bağlı ve mirasçılara devredilemeyen bir hak olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet daha sonra, ilgililerin tekzip hakkına ilişkin yolu kullanmadıkları nedeniyle iç hukuk yollarını tüketmediklerini ileri sürmektedir.

14. Başvuranlar Hükümetin iddialarına itiraz etmişlerdir.

15. Mahkeme, başvurunun aşağıda belirtilen nedenlerden her halükârda kabul edilemez olması nedeniyle, başvuranların mağdur sıfatını taşımadığına ve iç hukuk yollarının tüketilmediğine ilişkin Hükümetin ilk itirazları hakkında karar vermesinin gerekli olmadığı kanaatine varmaktadır.

16. Hükümet, ihtilaf konusu makalelerin içeriğinin, hem polis hem gazetecilikle ilgili soruşturmalar tarafından ortaya konulan olayların meydana geldiği tarihteki gerçeğe uygun olduğunu bildirmektedir. Hükümet ayrıca, bu makalelerde kullanılan dille ilgili olarak, basının belirli bir ölçüde abartıya, hatta provokasyona başvurma hakkını kullandığını ileri sürmektedir. Bu nedenlerden dolayı, ve konunun - Hükümetin kendi görüşüne göre - kamu ile ilgili olması nedeniyle, söz konusu makalelerin başvuranların ya da başvuranların yakınlarının özel hayatına herhangi bir müdahale teşkil etmediğini ileri sürmektedir.

17. Başvuranlar Hükümetin iddialarına cevap vermemişlerdir.

18. Mahkeme, özel hayatın korunması ve ifade özgürlüğü konusunda İçtihadı'nda öngörülen ilkeleri hatırlatmaktadır. Özellikle, bu ilkeler *Couderc ve Hachette Filipacchi Ortakları/Fransa* ([BD], No 40454/07, §§ 83-93, AİHM 2015 (özetler)) ve *Tarman/Türkiye* (No. 63903/10, §§ 36-38, 21 Kasım 2017) kararlarında özetlenmektedir.

19. Mahkeme somut olayda, başvuranların, gazeteden sorumlu kişiler ile kendi yakınlarının ve aynı zamanda ailelerinin itibarına zarar verici olduğu kanaatine vardıkları basın makalelerinin yazarları hakkında tazminat davası açtıklarını ve Sulh Hukuk Mahkemesinin başvuranların bütün taleplerini reddettiğini gözlemlemektedir; söz konusu karar Yargıtay tarafından da onanmıştır (yukarıdaki 8 ve 9. paragraflar).

20. Mahkeme, mevcut koşullarda davalı devletin sahip olduğu takdir yetkisini dikkate alarak, ulusal makamların söz konusu makalelerin bulunduğu çerçevede olgusal bağlamı değerlendirmek için daha iyi bir konumda oldukları görüşündedir. Bu bağlamda, Mahkeme yerel makamların özellikle Sulh Hukuk Mahkemesinin, başvuranların ve yakınlarının itibarının korunmasına saygı hakkı ile karşı tarafın ifade özgürlüğü hakkı arasında kurulması gereken adil denge ile ilgili olarak, Mahkeme İçtihadı ile oluşturulan ilkelere dayanarak (yukarıda belirtilen *Tarman*, § 38) bir incelemede bulduklarını tespit etmektedir. Bu

durumda, Sulh Hukuk Mahkemesi, dava dosyasını inceledikten sonra, başvuranın yakınlarının üzerinde patlayıcı madde bulunduğu ve bombalı terör saldırısı hazırlığında olduğu sırada terörle mücadelede sorumlu polisler tarafından tutuklanması nedeniyle, ihtilaf konusu basın makalelerinde kullanılan ifadelerin başvuranın yakınlarının kişiliği ile ilgili olmadığı, bu makalelerde ne başvuranların ne de ilgilinin itibarını zedeleyecek nitelikte bir terim bulunmadığı ve söz konusu makalelerin içeriğinin yayımlandıkları tarihteki görünür gerçekliğe uygun olduğu kanaatine varmıştır. Özellikle ihtilaf konusu makalelerin başvuranların yakınlarının tutuklanmadan önce bir hayat kadını ile cinsel ilişkide bulunduğu dair kısımlarla ilgili olarak, dava dosyasının unsurları, söz konusu iddiaların ilgilinin polisler tarafından takip edildiği sırada bulunduğu bir otelin güvenlik kameralarının kayıtlarına dayandığını belirtmektedir.

21. Yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda Mahkeme; basın özgürlüğü ve başvuranların ve yakınlarının özel hayatının korunması arasındaki gözetilmesi gereken dengenin, ulusal makamlar tarafından ayrıntılı bir değerlendirmeye tabi tutulduğu kanaatine varmaktadır. Çatışan menfaatler arasında yapılan bu değerlendirme sonucunda; ulusal makamların, kendilerine tanınan takdir yetkisini aşarak, Sözleşme'nin 8. maddesi bağlamında başvuranlara karşı pozitif yükümlülüklerini yerine getirmedikleri sonucuna varmaya neden olacak hiçbir unsur bulunmamaktadır.

22. Mahkeme, bu nedenlerden dolayı, başvurunun Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, Oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 11 Nisan 2019 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Griçco
Başkan

EK

No.	Adı Soyadı	Doğum yılı	Uyruk	İkamet yeri	Temsilci
1.	Mutahir KARAKUŞ	1972	Türk vatandaşı	DİYARBAKIR	İ.Akmeşe
2.	Ahmet KARAKUŞ	1935	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
3.	Aslıhan KARAKUŞ	1972	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
4.	Bediha KARAKUŞ	1970	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
5.	Muhsine KARAKUŞ	1935	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
6.	Muzahıt KARAKUŞ	1973	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
7.	Şengül KARAKUŞ	1981	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
8.	Şıhap KARAKUŞ	1969	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe
9.	Songül KARAKUŞ	1978	Türk vatandaşı	ERZURUM	İ.Akmeşe